

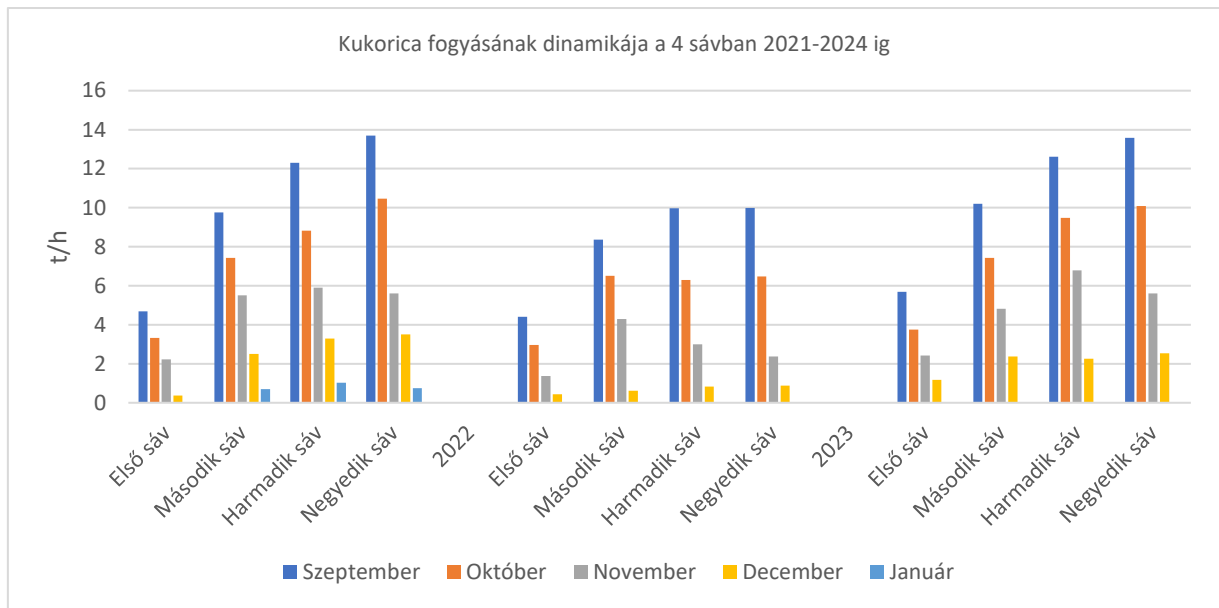
Összegzés

A kutatás terepi vizsgálatait a Bükkösi Bikkmány Vadásztársaság kezelésében levő területen valósítottam meg. A térségben szintén jelentős problémát okoz a vadállomány mező- és erdőgazdasági területeken kifejtett károsító hatása, mint az ország számos más régiójában. A vadföldek kijelölésénél alapvető kritérium volt, hogy a közelben ne helyezkedjenek el mezőgazdasági művelés alatt álló területek. A vizsgálati helyszínt is teljes egészében erdő veszi körül.

A vadkárok mérséklése érdekében a vadásztársasági vadföldek számának növelése alapvető célkitűzés, amely a vadállomány területen belüli tartózkodását hivatott elősegíteni. Ezzel egyidejűleg a legmegfelelőbb takarmánynövény kiválasztása is kiemelt jelentőségű. Az ideális növényfaj kiválasztásával szemben megfogalmazott kritériumok közé sorolható a természet költséghatékonysága, a gépesítési igény alacsony szintje, a nagy termőképesség, a magas fehérje- és energiatartalom biztosítása, valamint az a képesség, hogy a téli időszakban is megbízható táplálékforrást nyújtson. Továbbá alapvető követelmény, hogy több egymást követő évben is eredményesen vethető legyen. A többéves tapasztalatok alapján ezeknek a feltételeknek leginkább a kukorica (*Zea mays* L.) felel meg.

A kutatásom középpontjában a kukorica fogyasztásának dinamikája, valamint a vadföld látogatási mintázatainak vizsgálata került. Ennek megfelelően az alábbi kutatási kérdéseket fogalmaztam meg: Hogyan alakul a kukorica fogyását, fogyasztásának üteme a vadföld megnyitását követően? Mely irányokból történik leginkább a vadföld látogatása, és milyen környezeti, vagy biotikus tényezők befolyásolják a látogatások irányát? Milyen irányba változik, ha változik a vadállomány egyedszáma több éves távlatban, és milyen mértékben felel meg a kukorica a vadföldi hasznosítás követelményeinek?

A terepi adatgyűjtés 2021 szeptemberében kezdődött és 2024 januárjában zárult, havi rendszerességgel végzett megfigyelésekkel. A mintavételezés során 13,5m hosszan négy sávban összesen 16 mérési pont került kijelölésre. A kijelölt pontokon összesen 4 m²-es területről takarítottam be a termést, amelyet morzsolás után tömegmérésnek vettem alá. A szemek víztartalmát minden esetben 13%-ra állítottam be. A vizsgálati időszak eredményei, feltételezésemnek megfelelően azt mutatták, hogy a vadföldön termesztett kukorica hozama és minősége érzékenyen tükrözte az adott év időjárási viszonyait, valamint a vizsgált terület talajszerkezeti sajátosságait.



1. ábra Kukorica fogyasztásának dinamikája a 4 sávban 2021-2024 ig Forrás: saját szerkesztés

A 13. ábrán egyértelműen megfigyelhető, hogy a domborzati adottságoknak megfelelően differenciálódik a termésmennyiség.

A vadföld hasznosulása az őszi és a kora téli időszakban kiegyensúlyozott képet mutatott. A vadállomány folyamatos jelenléte, valamint a közel lineáris termésfogyás arra utal, hogy a vizsgált területen nem jellemző a nagyobb mértékű vadmozgás, vagyis az ott élő egyedek nem hagyják el a területet. A fogyasztás dinamikája alapján feltételezhető, hogy ahogy a vizsgálati időszak haladt előre, egyre nagyobb létszámú vadállomány látogatta a területet. A belépés iránya elsősorban az első sáv felől volt meghatározható. Amikor az első sáv kukoricakészlete elfogyott, a második sávban a terhelés növekedése jól dokumentálható.

A fogyasztás havi alakulása majdnem egyenletesnek bizonyult. A talajon látható nyomok, valamint az éjszakai hőkamerás megfigyelések alapján következtetni lehetett arra, hogy a vadföldet legnagyobb arányban gímszarvasok hasznosítják, kisebb mértékben vaddisznók, míg őz jelenlétére csak elvétve utaltak nyomok.

A statisztikai elemzés mellett kéttényezős varianciaanalízist is csináltam. Egyik tényező az évszám volt. Első két hónapban nem volt szignifikáns a vizsgált terület a kukorica heterogenitása miatt. Novembertől viszont már szignifikáns. Ez a vadak takarmány fogyasztásából adódóan vált azzá. Másik tényező a táblarészek fogyasztásának dinamikája. A különbségek szignifikánsak voltak. az utolsó mérés kivételével, amikor is már sok esetben nem volt mit mérni, a kukorica elfogyott.

A vadföldet látogató vadállomány nagysága a 2021-es kiinduló 68 egyedről 83 példányra növekedett 2023-ra, annak ellenére, hogy a vizsgált időszakban több egyed terítékre került.

Az eredmények alapján megállapítható, hogy a kukoricatermesztés megfelelő választásnak bizonyult, mert vadföldi hasznosítása kiváló. A betakarítás elmaradása esetén a vadállomány számára közel fél éven keresztül jelent folyamatos táplálékforrás, amelyet etetőkkel ilyen mértékben nem lehetne biztosítani. A növény mindemellett búvóhelyként is funkcionált, amely hozzájárult a vadak helyben tartásához. A vizsgálat eredményei alátámasztják, hogy a kukoricának kiemelkedő szerepet kell betöltenie a vadföld-gazdálkodásban, hiszen a fogyasztási szerkezet időben egyértelműen átalakult, és a terület az őszi-téli időszakban folyamatos látogatás mellett, állandó fogyással jellemezhető.

A vadföldek okszerű fenntartása és hasznosítása a vadásztársaság fő bevételi forrását jelentő vadásztatás szempontjából is lényeges, mivel az állatok odaszokásával a bérvadászati lehetőségek száma növekszik. Ezt a vizsgálat hároméves eredményei is megerősítették.